



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

2 Nunquid legis actus congruenter assignentur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

mi, vt iā supra dictū est. De legib. aut tyrānicis, cū vere non sint leges, nō est opus est argumentum inde obijcere, quod non faciūt bonos ciues. Id enim tātum bonitatis habent quod faciunt subditos obedientes, vel timore poenae vel alia corrupta via.

ARTICVLVS II.

Veram legis actus congruenter assignentur.

Subsequitur articulus secundus de legis actib. Videtur. n. non esse quatuor. s. imperare, vetare, permittere & punire. Lex enim idem est quod praeceptum & imperium, vt supra monstratum est: non ergo opus fuit discernere inter imperare & vetare. Secundo, effectus legis est subditos ad bonum inducere: cōsiliū autem ad id ipsum cōducit, ac pariter praeuium, ait. n. Juris. l. de iustit. & iur. ff. quod bonos nō solū metu poenatum, verum etiam praemiorum exhortatione efficere cupit: ergo & consulere & praemiare, nihilominus quāam praecipere & punire actus sunt legis. **Quin** verò tertio valentius arguitur. Effectus legis est homines bonos facere: ille autē qui metu dūtaxat poenae legi obtemperat, nō est simpliciter bonus: metus namque seruilis quamuis sit moraliter bonus, nondum tū lineam virtutis attingit: ergo punire nō est legis actus. In contrarium autem est inter Iureconsultos Modestinus. ff. de legibus & senat. consul. vbi ait legis virtus haec est, imperare, vetare, permittere & punire.

Ad quonem istam conclusionem hac respondetur. Legis actus ac virtus quadripartitus est, vt lege citata Iureconfu. docuit. Neque verò obstat Isidori sententia lib. 5. Etymo. vbi de trib. tantum meminit. Ait quippe; Omnis lex, aut permittit aliquid, vt vis foris praemium petat, aut vetat, vt sacrarum virginum nuptias nulli petere liceat: aut punit, vt qui cadem fecit capite plectatur. Nam permissi appellatione consularum more praecipia etiam cōprehenduntur. Sic enim habetur C. de legib. & confl. leges sacratissimae. Vniuersi praescripto legum vel inhibita declinent, vel permissa sectentur. Haud enim est credibile, vt potissima legis functio eum praeterierit. Enim vero cum tres sunt discretiae humanarum actionū; Prima, earum quae genere suo bonae sūt: aliae verò quae genere suo sunt male, ac

tertia quae sunt indifferentes. Respectu primarum legis virtus est praecipere, vt. Vnū cole Deum; charos venerare parentes. vn de Arist. 5. Ethic. Lex, inquit, de omnibus praecipit virtutum actibus. Respectu vero aliorum secundi generis est vetare, vt. Ne iures vana per cum. Non occides. Sed respectu actionum tertij ordinis est permittere, vt cui libuerit, negotiari fas sit lucrigratia. At vero quū lex distamen rationis est quo homines ad officium inducuntur, fit vt instar rationis speculatiuae, quae per vnum aliud concludit, subditos per poenā a vitiis arceat, atque in officio contineat, hac ergo ratione & quartus ei actus adiungitur, qui est punire. Sed tamen contra singula huius inductionis membra obijciuntur. Primū legibus non ea solum praecipit consuecunt quae genere suo sunt bona, verū etiam ea quae per legem constituitur virtutum loco; neque solum vetantur ea quae genere suo sunt mala, verum quaedā quae per legis prohibitionem efficiuntur mala. Hinc enim illa celebris distinctio orta est. Alia sunt prohibita, quia mala, alia vero mala, quia prohibita. Diem. n. vbi gratia, cuius diuo festiuiter dicere, quem prius feriari indifferens erat, lege sola fit religionis virtus. Et armatos noctu ciues obambulare, quod prius erat indifferens, prohibitione legis fit vitium. Respondetur autē qd vbi diximus praecipendi actum circa ea versari quae sunt genere suo bona, ampliū verbum est & ad illa quae certa ratio indicat esse bona; nihil enim lex praecipere debet nisi quod ratio pro tēpore & loco ostendit esse bonum. Et pariformiter neque quidquam vetat, nisi quod vel genere suo vel circumstantijs loci aut tēporis ad bonum finem, ordinatur. Sed rogas, illa quae genere suo sunt bona vel mala, quid nā alia opus habent aut praecipione aut prohibitione? Respondetur, Ea quae genere suo iusta sunt lege naturae praecipuntur, & quae genere suo sunt mala eadem lege prohibentur. Nihilominus causa amplioris luminis voce etiam in mandatis proferuntur, scriptisque referuntur, vt Decalogus exemplum est. Praeterea ad vterius tertium membrum est argumētū, quia lex humana non ea tantum permittit quae indifferentia sunt, vt orari, & quatenus eutrapeliae virtus indulget ludere & venari, verum & quae mala sunt, & scortari,

Legis actus quatuor.

Argu. 1.

Argu. 2.

Argu. 3.

Conclō responsiua.

Isidor.

Qd patua. Solutio. Argu.

Solutio tori, & io ci causa mentiri, atq; id genus re-
liqua. Respondetur quod quantum ad le-
gem humanam indifferentia quoq; dicun-
tur ea quæ non sunt valde mala, ut pote ex
quib. nulla emergit iniuria aut grauis ab-
surditas, q̄ quidem bona causa, ut impu-
ne fiant permittit, haud tamen approbat,
qualificata, id enim facere nequit, quoniã
lex diuina & naturalis nihil tale pmittit.

Altera Item arguitur. Permittere conuenit perso-
nis etiam priuatis, quibus cū incumbat fi-
lios uel p̄ximos corripere, cōtingat eis tā-
men conuiuere, ergo nō est proprium vel
principis uel legis. Respondetur, quod id
permittit q̄ cōmode vindicari non pōt,
hoc cōuenit legi, permittit autē exigna-
tia aut iniqua indulgētia, q̄ uetare q̄s te-
net, hoc priuatim accidit. Qui uero corri-
pere nō obligatur, is pmittit nō cōfetur.

**Ad pri-
mum
argum.
princi-
pale**

Ad primum igitur argumētum rōde-
tur, q̄ & si largo mōdō præcepti appellatio-
ni prohibitio ē supponatur. eo q̄ cessat
re malo q̄ prohibitio curat, inchoatio
est boni, quo p̄ceptio tendit, nihilominus
clarioris explanationis gr̄a distinguuntur.

**Ad se-
cundū.**

Ad sc̄d m̄ rōdetur, q̄ consilium cum vim
non habeat: coercitiuam, non habet rōnem
legis, & ideo non est proprium principis
munus, sed cuiq; priuatae personae cōpete-
re pōt. Quare ineptē Accursius super ean-
dem legem, Legis uirtus adnotauit consu-
lere esse quintā uirtutem legis, ocularius
enim Bart. id negauit Apparentior autē rō
suasisset quintam uirtutem legis esse præ-
miare. Nā ut Solon & Democritus aiebāt
duo diuina lumina cūcta gubernant, præ-
mium scilicet & p̄na. Quod Iurisconsultus
l. 1. de iustitia & iur. conuulsiuissime ani-
maduertit. Et rō naturalis est q̄ ur auctor
est Arist. Ethic. 10. duob. hoies maxime af-
ficiuntur, Luoluptate & dolose quare ex
vna parte alliciendi sunt hoies præmijs, ex
altera terrendi supplicijs. Attamen p̄ p̄na
punire potius legi tribuitur quam premia-
re, q̄ punire coactiuā uim habet, que id-
circo soli principi conuenit. præmiare ue-
ro non est cogere, & ideo priuatis ēt per-
sonis cōceditur. Tametsi & alteram pos-
simus causam subijcere, q̄ uirtus honesta-
tis gr̄a est persuadenda, q̄ satis est ipsa sui
ipius præmium, p̄na autem prauis eo ne-
cessaria est, q̄ cum sint uoluptatib. man-

**Solon.
Demo-
critus.**

**Prima
rō qua-
re puni-
tio po-
tius le-
gis opus
quā re-
munera-
tio.**

**Secun-
da ratio.**

cipati, contrarijs doloribus sunt arceri di-
rōsum est, q̄ etiã metus p̄næ non sit sim-
pliciter uirtus, est tamē (ut ait August.) ue-
luti fera quæ amoris filium iuducit & ideo
expedit timore p̄næ corruptos homines
& a tramite deuios in uiam retrahere, ut
inde uirtutum assuetudine earum officia
illis dulcescere incipiant. Præterea quan-
do perditis illis qui supplicia perpetiuntur
nihil soluta p̄na proderit, cedit tamen
in aliorum commodum, qui illius admo-
nitione temperariue uiuent.

**QVAESTIO III.
DE LEGE AETERNA.
S. Tho. 1. 2. quæst. 93.
ARTICVLVS I.**

*Vtrum lex aeterna a naturali humanaque
& diuina distinguatur.*

Quoniam in definitione, ef-
fectu & actu, debita series pos-
scit ut de legū diuersitate di-
camus. Arguitur autē a parte
negatiua, q̄ non sint quatuor legum spe-
cies, quas doctores connumerant, s. aeter-
na, naturalis, humana, & diuina. Lex idem
est quod ius, ius autē non diuiditur nisi in
naturale & positiuū, ut lib. 3. q. statim 1. vi-
debimus. Vnde cū ius positiuū diuidatur
in ius gentium & ciuile, hæc tātum tria di-
stinguuntur iura. In naturale, & gentium,
& ciuile, ut est uidere Inst. eod. tit. & ff. de
iust. & iure & in Decret. dist. 1. Non ergo
quatuor sunt legis species. Præterea est &
lex fomitis q̄ Paulus (ut supra citauimus
ad Ro. 7.) appellat legē membrorum re-
pugnantiē legi mentis nostræ, plures ergo
sunt quā quatuor. In cōtrarium est quod
ait Sapiens, Prouer. 8. de lege aeterna, quæ
sapiētia Dei est. Dominus possedit me ab
initio uiarum suarū, antequam quidquā
faceret a principio, ab æterno ordinata sū.
Et infra. Quando legē ponebat aquis, cū
eo erā cūcta componens. Et de naturali
ait Paul. ad Roma. 2. Gentes, quæ legem
non habent, naturaliter quæ legis sunt faci-
ciūt. Et de humana ad Ro. 12. Omnis ani-
Soto, de iust. & iur. B ma

**Ad ter-
tium
argum.**

**Prima
rō ad la-
befactā-
dā par-
titionē
legis.**

**Secun-
da ratio**

Sapiēs.

Paulus.

o par
olutio
rgu.